

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: [redacted]
fax: [redacted]
www.buwa.nl

[redacted]
Projectontwikkeling
[redacted]

Postbus 330
5260 AH Vught

datum: 29 april 2010
uw kenmerk: MBA.100324.B1
ons kenmerk: 10-197/10.05851/FloBr
auteur: [redacted] & [redacted]
projectleider: [redacted]

Notitie Duifhuisstraat 7, Sint-Michielsgestel

Inleiding

[redacted] Projectontwikkeling is voornemens om op een perceel aan de Duifhuisstraat 7 te Sint-Michielsgestel nieuwbouw te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet. In voorliggende notitie worden de resultaten van de uitgevoerde *quick scan* toegelicht.

Het plangebied ligt ingeklemd tussen de Duifhuisstraat en de Bosschebaan (N617) te Sint-Michielsgestel. Het betreft een boerderij met bijbehorend perceel. Het perceel bestaat momenteel uit grasland, dat vermoedelijk wordt gemaaid. Het terrein is omzoomd met een houtsingel. Langs de noordzijde betreft dit voornamelijk zomereik. Langs de zuid- en westzijde betreft dit een mix van verschillende soorten bomen en struiken, waaronder Spaanse aak, gewone vlier en zomereik. Tussen de boerderij en het grazige perceel staan diverse fruitbomen, waaronder appel, peer en pruim. De tuin langs de boerderij is ingeplant met een groot aantal soorten (uitheemse) sierplanten. Hier bevindt zich tevens een oude waterput. Het onderste gedeelte van de put opgebouwd uit bakstenen, de bovenkant is in beton uitgevoerd. Op het perceel staat een voor de streek kenmerkende boerderij, bestaan uit een woongedeelte met aangrenzende schuur. De boerderij is momenteel niet bewoond, de schuur wordt gebruikt voor opslag. Het dak van het woongedeelte is pannengedekt, op het schuurgedeelte is een rieten dek aanwezig.

Op het perceel staat ontwikkeling van een vijftal bedrijfsunits gepland (Figuur 1). De gebouwen bestaan maximaal uit twee lagen en worden voorzien van een pannen- of rieten dak. De boerderij blijft behouden, maar krijgt een andere bestemming (waarschijnlijk horeca). Het is nog niet bekend in hoeverre de bestaande beplanting rond het perceel behouden kan blijven. Ten behoeven van de aanleg van een nieuw fietspad wordt in ieder geval een aantal forse eiken langs de oostzijde van het perceel gerooid.

Figuur 1. Situatieschets van geplande ontwikkeling. Het gebouw (paars) rechtsonder betreft de bestaande boerderij. Bron: Projectontwikkeling

Methodiek

Het plangebied is op 27 april 2010 bezocht door twee medewerkers van Bureau Waardenburg¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Aanwezige bebouwing en bomen zijn extern en voor zover toegankelijk intern beoordeeld op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschikbare informatie over beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om een eerste indruk te krijgen van het belang van het plangebied voor vleermuizen is het veldbezoek gedeeltelijk in de avonden uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van een batdetector type Petterson D240x, aangevuld met een Edirol R-09 opname-apparaat. Met name is gelet op het belang van het plangebied als verblijfplaats, foerageergebied en vliegroute. Hiervoor is tijdens schemering gepost bij bebouwing om uitvliegende dieren waar te nemen, vervolgens is het gebied doorlopen en zijn potentieel geschikte locaties bezocht. Aanvullend is

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 en 3 en (broed)vogels geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

gebruik gemaakt van een zaklamp om extra informatie te verkrijgen over het gedrag van vleermuizen.

Resultaten

Flora

Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse beschermde soorten bekend, waaronder lange ereprijs (in en rond Dommeldal), rietorchis, wilde marjolein, slanke sleutelbloem en ruig klokje (Reitsma et al. 2008).

In het plangebied zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Op grond van het ontbreken van geschikte biotopen wordt deze ook niet verwacht. Wel is het mogelijk dat in de siertuin enkele aangeplante beschermde soorten voorkomen, waaronder Campanula's. Deze planten zijn niet beschermd.

Opvallend is de rijke begroeiing van de waterput, met mannetjesvaren en muurleeuwenbek. De put is van binnen met een ladder gecontroleerd op beschermde soorten als tongvaren en steenbreekvaren, deze zijn echter niet aangetroffen.

Figuur 2. Begroeide waterput

Ongewervelden

Het plangebied is door het ontbreken van open water en geschikte biotopen ongeschikt voor beschermde soorten ongewervelden. Ook in de directe omgeving worden geen beschermde soorten ongewervelden verwacht.

Tijdens het veldbezoek zijn diverse soorten dagvlinders vastgesteld, waaronder oranjetipje, klein koolwitje, boomblauwtje, bont zandoogje, dagpauwoog en gehakelde aurelia. De dieren

profiteren van de beschutte ligging van het terrein. Genoemde soorten komen algemeen voor in de omgeving.

Vissen

Door het ontbreken van open water is het plangebied ongeschikt voor vissen. Het voorkomen van beschermde soorten vissen kan worden uitgesloten.

Amfibieën

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde kamsalamander (o.a. Reitsma *et al.* 2008; Smit *et al.* 2007). Daarnaast is het voorkomen aannemelijk van diverse algemeen voorkomende beschermde soorten (Tabel 1 van de Flora- en faunawet), waaronder bruine kikker, gewone pad en bastaardkikker.

Door het ontbreken van open water is het plangebied ongeschikt voor amfibieën (voortplanting). In de directe omgeving van het plangebied zijn geen geschikte wateren aanwezig voor de kamsalamander. Daarmee kan worden uitgesloten dat het plangebied een belangrijke functie heeft als landbiotoop voor de kamsalamander. Het voorkomen van een enkele gewone pad of bruine kikker in de randen van het perceel is mogelijk.

Reptielen

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde soorten reptielen bekend. Het plangebied is ongeschikt voor het herbergen van (een populatie) reptielen. Het voorkomen van reptielen kan worden uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

In de schuur van de boerderij is een nestkast voor de kerkuil aanwezig. Deze nestkast is bewoond door de kerkuil. Tijdens het veldbezoek kon worden vastgesteld dat tenminste één uil van de kast gebruik gemaakt. Dit dier kwam tijdens de avondschemering uit de kast, verbleef tijdelijk in de schuur en vloog vervolgens via de invliegopening aan de noordzijde van de schuur naar buiten. In verband met de slechte staat van de zoldervloer en de mogelijkheid van verstoring is de kast niet van binnen gecontroleerd op de aanwezigheid van eieren of jongen. Het kan dan ook niet met zekerheid worden vastgesteld dat hier momenteel sprake is van een broedgeval. Aangezien de kerkuil trouw is aan zijn nestlocatie en gelet op het huidige gebruik wordt de locatie beoordeeld als zijnde een jaarrond in gebruik zijnde en daarmee beschermde nestplaats.

Het terrein is, vooral door de aanwezigheid van enkele fruitbomen met holten, geschikt als broed- en leefgebied voor de steenuil. Gebruik van de (holle) bomen door steenuil kon echter niet worden vastgesteld, de steenuil is evenmin waargenomen. Ook huismus of ringmus, soorten die regelmatig in en rond boerderijen worden vastgesteld, zijn niet waargenomen.

Andere soorten vogels waarvan de nestlocatie jaarrond is beschermd zijn niet waargenomen, hun voorkomen kan momenteel worden uitgesloten. Een nestholte in een eik aan de oostzijde van de boerderij is waarschijnlijk uitgehakt door een grote bonte specht, maar momenteel in gebruik door spreeuw.

² Het ministerie van LNV beschouwt de nesten van tenminste de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw (toelichting ontheffingsformulier, augustus 2009).

Grondgebonden zoogdieren

Uit de directe omgeving van het onderzoeksgebied is het voorkomen bekend van de das, eekhoorn en waterspitsmuis (Reitsma *et al.* 2008; Reitsma *et al.* 2009).

In het plangebied zijn geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Het is mogelijk dat eekhoorn incidenteel in het plangebied voorkomt, met name in de winterperiode. Nesten van de eekhoorn zijn niet vastgesteld. Geconcludeerd kan worden dat het plangebied momenteel ongeschikt is als leefgebied voor strikt beschermde soorten.

Tijdens het veldbezoek is het voorkomen van (verwilderde) tamme konijnen vastgesteld in de houtwal aan de westzijde van het gebied. Tevens zijn sporen aangetroffen van egel en is het voorkomen van de huismuis in de boerderij vastgesteld. Enkele hopen zand duiden op aanwezigheid van de mol op het grasveld. Verwacht mag worden dat daarnaast soorten als gewone bosmuis, huisspitsmuis en gewone of tweekleurige bosspitsmuis in het plangebied voorkomen. Deze soorten vallen onder Tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

De boerderij is van binnen gecontroleerd op het voorkomen van (sporen van) vleermuizen. In de boerderij konden geen aanwijzingen worden gevonden voor (recente) aanwezigheid van vleermuizen. Keutels, aangetroffen in het schuurgedeelte onderaan een muur, zijn gedetermineerd als keutels van (huis)muizen.

Vanaf avondschemering is gepost rond de boerderij om uitvliegende vleermuizen vast te stellen. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen. Pas ruim na schemering verschenen de eerste vleermuizen in het plangebied. Dit betroffen enkele gewone dwergvleermuizen, die het plangebied gebruiken als foerageergebied. Een laatvlieger kwam vanuit westelijke richting aanvliegen om gedurende korte tijd te foerageren boven het grasveld.

Op basis van de *quickscan* wordt geconcludeerd dat de boerderij niet van betekenis is voor vleermuizen en momenteel geen functie vervuld als verblijfplaats. Het perceel vormt foerageergebied voor enkele gewone dwergvleermuizen.

Effecten

In het plangebied is het voorkomen vastgesteld van de kerkuil, waarvan de nestplaats jaarronde bescherming geniet. Daarnaast is vastgesteld dat het plangebied van beperkt belang is voor enkele gewone dwergvleermuizen als foerageergebied. Het voorkomen van andere strikt beschermde soorten kan momenteel worden uitgesloten.

In gebruik name van de boerderij ten behoeve van horeca kan negatieve effecten op het gebruik van de schuur als nestlocatie voor de kerkuil. In het meest ongunstige geval zal de kerkuil de nestlocatie verlaten, wanneer sprake is van teveel verstoring. Aangezien toekomstig gebruik en inrichting nog onvoldoende bekend is, kan momenteel niet worden ingeschat of de plannen leiden tot negatieve effecten op de kerkuil.

De gewone dwergvleermuis foerageert in diverse biotopen, waaronder parken en tuinen. In het plan wordt de meeste opgaande begroeiing behouden en houdt het terrein zijn groene karakter. Negatieve effecten op het gebruik van het terrein door enkele dwergvleermuizen als foerageergebied worden niet verwacht.

Conclusie

De nestlocatie van de kerkuil is jaarrond beschermd. De functie van deze locatie dient in stand te worden gehouden. Indien dat niet mogelijk is zal ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden. Compensatie van de functie, bijvoorbeeld door het plaatsen van een nieuwe nestkast in de omgeving, is dan waarschijnlijk een vereiste.

De functie van het gebied voor vleermuizen is zeer beperkt. Nader onderzoek naar de functie van de boerderij voor vleermuizen is niet nodig.

Voor de algemeen voorkomende beschermde soorten als egel en bosmuis geldt vrijstelling van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de geplande ontwikkeling.

Mitigerende maatregelen en aanbevelingen

kerkuil

Om negatieve effecten op kerkuil zoveel mogelijk te voorkomen wordt geadviseerd de volgende maatregelen te treffen. Door uitvoering van deze maatregelen worden met betrekking tot deze soort geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

De nestkast en de functie van de schuur als broedhabitat voor de kerkuil dient behouden te blijven. Daarvoor is het noodzakelijk dat de schuur niet in gebruik wordt genomen voor versturende activiteiten, het gebruik als opslagruimte is echter geen probleem. Ook de zone onder de uitvliegopening, het terrein tussen de boerderij en de N617, dient gevrijwaard te blijven van activiteiten en verlichting. Eventueel kan het schuurgedeelte worden opgesplitst in compartimenten, om effectiever gebruik te maken van deze ruimte.

Aanbevolen wordt om bij de verdere ontwikkeling van de boerderij en het plangebied een kerkuil- deskundige te betrekken, om te beoordelen op welke manier de functie voor de uil behouden kan blijven, in combinatie met de geplande horeca-functie. Beide functies kunnen samengaan. Indien de functie voor de kerkuil als gevolg van de ontwikkeling wordt aangetast, dient ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. In dat geval zal gezocht moeten worden naar alternatieve nestlocaties voor de kerkuil (compensatie).

vleermuizen

Vleermuizen zijn insectenjagers. Het voorkomen van een hoog en gevarieerd aanbod van insecten is gunstig voor vleermuizen. Een dergelijk aanbod kan gerealiseerd worden door bij inrichting gebruik te maken van inheems en gevarieerd plantmateriaal. Ook het creëren van beschut gelegen, snel opwarmende locaties en overhoekjes draagt bij aan de insectenrijkdom.

Aanbevolen wordt verlichting in de avonduren tot een minimum te beperken.

Nieuwbouw biedt de mogelijkheid verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren, Dit kan door plaatsing van speciale vleermuiskasten of het toegankelijk houden van spouwmuren en andere ruimten.

waterput

De waterput is zeer fraai begroeid met varens. Indien de mogelijkheid bestaat wordt aanbevolen de put te behouden. Het kan een fraai element vormen op het terras van de horecagelegenheid. Om onveilige situaties te voorkomen kan ervoor worden gekozen de put met een stalen rooster af te werken.

broedvogels algemeen

Bij het verwijderen van bomen en/of beplanting dient verstoring van broedvogels te worden voorkomen. Aanbevolen wordt de bomen en/of beplanting buiten het broedseizoen te verwijderen. Dit geldt ook voor de in gebied aanwezige nestkasten, voorzover deze locaties worden verstoord. Het broedseizoen loopt vanaf half maart tot en met augustus. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden de bomen en/of beplanting te controleren op nesten.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met .

Literatuur

Reitsma, J., F.L.A. Brekelmans, D. Emond, J.H. Bergsma, D. Beuker, L.S.A. Anema, 2008. Natuuronderzoek omgeving A2/A58 tussen Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Reitsma, J., F.L.A. Brekelmans, D. Emond & L.S.A. Anema, 2009. Natuuronderzoek Zuid-Willemsvaart tussen Den Dungen en Veghel. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Smit, G.F.J., F.L.A. Brekelmans, L.S.A. Anema & R. van Eekelen, 2007. Kansen voor de kamsalamander – beschermingsplan voor de kamsalamander in Noord-Brabant. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Akkoord voor uitgave:

Teamleider

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Projectontwikkeling

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bijlage

Veldformulier Quick Scan		 Bureau Waardenburg bv Adres: ... Postbus ... t/m ... e-mail: ...		Projectnr: 10-197		Naam plangebied: Duifhuisstraat 7	
Het gehele terrein vlakdekkend doorlopen? JA		Datum: 28 april 2010		Medewerker: FB en MB			
Foto's gemaakt? JA		Begintijd: 16:30		Eindtijd: 21:45			
Gebruikte instrumenten/werktuigen:							
Gesproken met (omwonende/beheerder):							
Beschrijving plangebied		ja	nee	deels	nvt	opmerkingen	
beschrijving relatie plangebied met omgeving gemaakt?		x					
beschrijving openheid terrein, verstoring gemaakt? mogelijkheden weidevogels, watervogels, wintervogels?		x					
beschrijving verschillende vegetaties gemaakt? samenstelling, structuur, voedselrijkdom		x					
beschrijving vleermuislandschapselementen gemaakt? aanwezigheid (doorlopende) lanen, vaarten, dijken, bosschages		x					
beschrijving bos gemaakt? ouderdom, soorten, structuur mogelijkheden holbewoners					x		
beschrijving watertype gemaakt? sloot, ven, breedte, kwel, bodemtype tijdelijkheid enz.					x		
beschrijving schuurtjes/gebouwtjes gemaakt? ouderdom, opbouw, tbv soorten mogelijkheden dierlijke bewoning				x			
Land- en watervegetatie							
controle beschermde planten let ook op (onbeschermde) Rode lijstsoorten		x					
controle waardplanten van beschermde vlinders, libellen, kevers					x		
Wateren							
controle zoetwatermosselen (bittervoorn broedkamers)					x		
controle ei(sno)eren van salamanders, kikkers, padden, vissen					x		
bemonstering amfibieën, vissen, waterkevers, libellenlarven met schepnet					x		
bemonstering platte schijfhoren waterplanten uit sloten meenemen					x		
Gebouwen, erven, verharding							
controle uilen, marters, zwaluwen geschiktheid, nesten, mest enz.		x					
controle vleermuizen invliegopeningen, verblijfplaatsen, mest, aanwezigheid		x					
controle daken op broedende meeuwen, sterns, steltlopers , eventueel navragen bij lokale groepen.		x					
controle plaatmateriaal, tegels, boomstammen omkeren voor amfibieën, reptielen en zoogdieren		x					
controle muurplanten		x					

Sporen e.d.					
controle holen en legers in grond, oever of onder waterlijn	x				
controle nesten vogel, dwerg/hazelmuis eekhoorn, mierenhopen, broeihopen	x				
controle boomholten vleermuizen, marters, uilen, andere holenbroeders			x		
controle pootafdrukken, krabsporen haren, veren, dode dieren	x				
controle uitwerpselen, braakballen prooiresten, knaagsporen aan planten	x				
controle huidjes libellen, hagedissen, slangen				x	
controle huisjes wijngaardslak				x	
bemonstering strooisel korfslakken (nb: zelden van toepassing)				x	
Opmerkingen (bijv. in kader gebruikte ontheffing FFW) (o.a. materiaal uit veld meegenomen voor determinatie?)					